

Til Reguleringsmyndigheten for energi
v/ rme@nve.no

Oslo 25.03.2021

Vår ref: Asle Strand

Innspill til RMEs eksterne rapport 5/2021: Tiltak for et effektivt sluttbrukermarked for strøm

Samfunnsbedriftene Energi er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for om lag 150 energiselskap, herunder en stor andel selskap med oppgaver innen omsetning og distribusjon av kraft.

Samfunnsbedriftene forstår det slik at rapporten og innspill til denne, skal danne bakgrunn for RMEs videre arbeid på området.

Samfunnsbedriftenes innspill til rapporten er en blanding av prinsipielle tanker og spesifikke vurderinger av enkelte av forslagene i rapporten.

Overordnet

Samfunnsbedriftene støtter i hovedsak konklusjonene i rapporten. Men med noen forbehold som vi kommer tilbake til.

Samfunnsbedriftene er generelt positive til at RME har fått Oslo Economics til å utarbeide rapporten: [Tiltak for et effektivt sluttbrukermarked for strøm](#), samt komme med forslag til hva som kan og bør gjøres.

Rapporten er grundig og vurderer de aller fleste sidene av dagens sluttbrukermarked for strøm. Både i et teoretisk og praktisk perspektiv. Og ikke minst problematiserer den disse to sidene opp mot hverandre. Dette er svært positivt. Det er slett ikke alltid samsvar mellom teori og god praksis.

Rapporten kommer også med en rekke anbefalinger om hva som bør gjøres, kan gjøres, samt hva som kanskje kan vente. Det er en konstruktiv systematikk.

Samfunnsbedriftene registrerer at det er mange kjente problemstillinger som tas opp og at det nok vil være ulike syn på en del av temaene som diskuteres i rapporten. Både mellom gruppene kraftomsettere og kunder, men også innen gruppene.

Vi har gjennomført en spørreundersøkelse blant medlemmene om temaer som er berørt i undersøkelsen. Den bekrefter de tilbakemeldingene vi tidligere har fått fra medlemmene. Og er en del av grunnlaget for vårt innspill.

Et av de store spørsmålene er om vi skal ha et relativt fritt marked eller et gjennomregulert marked. I prinsippet bør et velfungerende sluttbrukermarked for strøm romme både et mål om velfungerende konkurranse på kort sikt (ressurseffektivitet) og velfungerende konkurranse på lang sikt (innovasjon). Det er ikke alltid lett å finne balansen på dette området.

Samfunnsbedriftene erfarer at våre medlemmer ønsker et ryddig marked med informerte og engasjerte kunder. Men det må være et marked som gir rom for konkurranse og utvikling. Vi ønsker derfor minst mulig regulering og byråkrati også innen kraftmarkedet. Men det er viktig at det regelverket vi har er tydelig og lett å forholde seg til.

Vi er samtidig klar over bransjens historikk og i enkeltes øyne, dårlige omdømme. Det er ikke et omdømme bransjen ønsker. Ut ifra den bakgrunnen og et behov for å sikre forbrukernes tillit ser vi at det kan være aktuelt å justere og innskjerpe regelverk og sanksjonsmuligheter.

Rapporten gir en grundig beskrivelse av hvordan kundene opplever strømmarked og utfordringene de opplever. Essensen er gjengitt i tabell 4-1 Oversikt over utfordringer kunden står overfor ved valg av kraftleveringsavtale. Tabellen 4-1 gir en utfyllende oversikt over punkter som kan være problematiske og det er utvilsomt rom for å gjøre det enklere for kunden på mange områder.

Samfunnsbedriftene mener punkt 1 i tabellen er særdeles viktig. Det sies der at kunden har begrenset kunnskap og interesse om produkt og pris. Rapporten lister en rekke faktorer som kan forklare konklusjonen. Vi mener hovedårsaken er at strøm er så billig at kunden ikke bryr seg særlig mye om temaet så lenge de har strøm i kontakten. For de aller fleste kundene er forskjellen på gode og dårlige strømvtaler mindre enn 1000 kr pr år. For normale avtaler og standard forbruk blir forskjellen betydelig mindre.

Vi kan ikke forvente at kunden bruker særlig mye tid på kjøp av strøm når besparelsen er såpass begrenset. Hvis kunden er interessert, er det fullt mulig å sette seg tilstrekkelig inn i dagens produkter og inngå gode strømvtaler. Antallet kunder som bytter leverandør gjennom året viser at dagens system fungerer for relativt mange. Vi ser imidlertid at det kan være unødig krevende for noen og er derfor også positive til å standardisere i større grad enn det som er tilfelle i dag, se kommentar senere

En naturlig konklusjon i et slikt marked kan være at en ikke bør bruke all verdens ressurser på et komplisert og omfattende regelverk for å regulere et marked som fungerer relativt bra. Og hvor den samfunnsøkonomiske gevinsten er vanskelig å få øye på.

Samfunnsbedriftene mener likevel at det bør gjøres justeringer av regelverket. De aller fleste av våre medlemmer har en lang historie bak seg. De er stolte av at de er bygd opp av kundene og mener fortsatt at de er til for kundene.

Samfunnsbedriftene mener derfor at oppdaterte regler og en god håndheving av disse som sikrer gode løsninger for kundene, er i alles interesse. Utfordringen er å finne balansegangen mellom marked og regulering.

Konkret til rapportens vurderte tiltak

I rapporten finner vi figur 8-1 med en oversikt over vurderte tiltak:

1	Presisering og ved behov detaljering av dagens regelverk	Anbefales
2	Styrket håndheving og sanksjonering	Anbefales
3	Krav til standardisert prisopplysning (effektivt påslag)	Anbefales, innretning utredes nærmere
4	Krav om prisliste på aktørenes nettsider	Anbefales, innretning utredes nærmere
5	Justering av prisportalen	Anbefales, innretning utredes nærmere
6	Separat fakturering av nett og kraft	Bør utredes
7	Forbud mot <u>win-back</u>	Bør utredes
8	Utvidet rapporteringsplikt til RME	Kan vurderes
9	Forbud mot enkelte avtaler	Kan vurderes
10	Påbud om å tilby enkelte avtaler/vilkår	Anbefales ikke

Samfunnsbedriftene støtter i hovedsak det som foreslås. Det inkluderer alle hovedkonklusjonene når det gjelder punktene 1-6. Punktene 7-10 er det på ingen måte åpenbart at bør utredes, vi heller til det motsatte.

Presisering og ved behov detaljering av dagens regelverk

I ulike diskusjoner i bransjen etter publiseringen er det tilsynelatende stor enighet om mye. Men ikke om alt. Samfunnsbedriftene mener at vi i utgangspunktet har nok regelverk og at hovedproblemet er praktisering og oppfølging av dette. Vi er imidlertid åpne for presiseringer og justeringer i tråd med det som er foreslått. Vi ser ikke behov for at det lages en egen veileder på området.

Styrket håndheving og sanksjonering

Vi støtter rapportens forslag på dette området. Våre medlemmer er helt tydelige på at de ønsker en innskjerping. Men det forutsetter samtidig en avklaring av eventuelle gråsoner.

Krav til standardisert prisopplysning (effektivt påslag)

Samfunnsbedriftene ser at det kan være interessant å se nærmere på slike løsninger. Det er langt fra enkelt å uten videre konstruere en god modell som inkluderer alt, men vi mener det er fornuftig å utrede dette nærmere.

Krav om prisliste på aktørens nettsider

Forslaget støttes, med forbehold. Slike lister kan vanskelig inkludere alle produkter da mange aktører har spesielle priser til ulike grupper som resultat av direkte forhandlinger.

Veiledende prislister kan derfor gi noe begrenset innsikt.

Dette punktet kan til dels sees i sammenheng med punkt 8 om utvidet rapporteringsplikt til RME, som vi mener er byråkratisk og unødvendig.

Justeringer av prisportalen

Portalen har gradvis blitt bedre, men det er fortsatt behov for justeringer. Hvis det overordnede målet om enkelhet og oversikt for kunden skal nås er det trolig nødvendig med en portal. Og den bør være drevet av en uavhengig og nøytral aktør. Dagens løsning er slik sett god. Vi støtter anbefalingen om det bør arbeides videre med dette punktet.

Separat fakturering av nett og kraft

Oslo Economics mener det er gode grunner til at vi bør skille nett og kraft. De argumenterer særlig ut ifra et konkurranseperspektiv.

Vi mener et slikt skille også bør vurderes i sammenheng med nye prinsipper for tarifiering av nettleie. Kommunikasjonen i den saken vil trolig bli klart enklest hvis kunden klarer å skille effektelementet i nettleien fra energimengden som faktureres fra kraftomsetter. Uansett en vanskelig øvelse, men trolig lettere med et fullstendig skille mellom nett og kraft.

Et skille vil også være i tråd med den generelle reguleringen av nettvirksomheten. Den er nå skilt fra alt annet og skal ha eget navn og identitet. Det vil slikt sett være naturlig at dette selskapet fakturerer sin aktivitet i eget navn overfor kunden.

Det er samtidig gode grunner til å gå i retning av en leverandørsentrisk modell. Men markedet og reguleringen innen telekom, som ofte brukes som eksempel, er ganske annerledes. Eksempelvis har Telenor svært mange roller under omtrent samme navn, i det markedet. Og det er svært delte meninger om hvor godt det fungerer.

Dagens ordning med frivillig gjennomfakturering er i våre øyne et steg på veien til noe vi ikke helt vet hva skal være, men som det har vært spekulert mye omkring. Samfunnsbedriftene mener derfor et slikt skille bør utredes grundig slik at vi kan få et tydelig vedtak om veien videre.

Punktene 7-10

Dette er punkter som det er vanskelig å se at er åpenbare forbedringer for markedet og kunden.

Samfunnsbedriftene mener at det på ingen måte åpenbart at disse punktene bør utredes, vi heller til det motsatte.

Det finnes argumenter både for og imot forbud mot winback. Samfunnsbedriftene kan vanskelig se at det er nødvendig å regulere dette..

Det er vanskelig å se nytten av forbud mot avtaler og det ville være utfordrende å definere løpende hva som skal være forbudt. Noe av det samme problemet har en ved et eventuelt påbud om enkelte avtaler.

Konklusjon

Samfunnsbedriftene er positive til at RME vurderer forbedringer i reguleringen og vi støtter i hovedsak konklusjonene i rapporten.

Etter at rapporten ble publisert i februar har RME forsterket sitt samarbeid med forbrukermyndighetene. Dette er i tråd med anbefalingene i rapporten og noe vi ønsker velkommen.

Vi ser fram til RMEs videre arbeid med denne rapporten og bransjens innspill. Vi forventer at dette vil resultere i konkrete forslag til endringer i regelverket.

Samfunnsbedriftene ser fram til å delta i den varslede prosessen underveis.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør
Samfunnsbedriftene Energi